

Нови по-ниски стойности за съдържание на олово и кадмий в Европейското законодателство за безопасност на храните

На 10 август 2021 г. Европейската комисия обяви, че ще се прилагат нови граници за допустимите нива на олово (Регламент (ЕС) 2021/1317 на Комисията¹) и кадмий (Регламент (ЕС) 2021/1323 на Комисията²) в хранителните продукти. Тези ограничения се отнасят до съдържание на олово в плодове, зеленчуци, зърнени култури и маслодайни семена и съдържание на кадмий в храни за кърмачета, гъби, подправки и готварска сол. влизат . Целта е максимално да се намали присъствието на тези тежки метали в храните.

Актуализирани максимално допустими количества на кадмий в някои храни

Кадмийт (Cd) е тежък метал, считан за замърсител на околната среда. Възниква както по естествен път, така и от промишлени и селскостопански източници. Храните са основният източник на излагане на кадмий за непущачите.

Хранителните групи, които допринасят в най-голяма степен за излагането на кадмий, са зърнени храни и зърнени продукти, зеленчуци, ядки, бобови растения, съдържащи нишесте кореноплодни и картофи, месо и месни продукти. Поради високата консумация на тези храни, вегетарианците имат по-висока хранителна експозиция. Това важи и за редовните консуматори на двучерупчести мекотели и диви гъби.

През януари 2009 г., в свое становище относно кадмий в храните Европейският орган за безопасност на храните (ЕОБХ) заключава, че той е токсичен предимно за бъбреците и може да причини бъбречна недостатъчност. Кадмийт също може да причини деминерализация на костите. Класифициран е като канцероген за хората (група 1). Определен е допустим седмичен прием на кадмий от 2,5 µg на килограм телесно тегло. Според оценката на ЕОБХ средното ниво на експозиция на кадмий на населението над 18-годишна възраст в Европейския съюз е близко до допустимия

¹ Регламент (ЕС) 2021/1317 на Комисията от 9 август 2021 година за изменение на Регламент (ЕО) № 1881/2006 по отношение на максимално допустимите количества олово в някои храни (ОВ L 286, 10.8.2021г., стр. 1–4) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=celex%3A32021R1317>

² Регламент (ЕС) 2021/1323 на Комисията от 10 август 2021 година за изменение на Регламент (ЕО) № 1881/2006 по отношение на максимално допустимите количества кадмий в някои храни (ОВ L 288, 11.8.2021г., стр. 13–18) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=celex%3A32021R1323>

седмичен прием или е малко по-високо от него. Също така при отделни групи като вегетарианци, деца, пушачи и хора, живеещи в райони с висока степен на замърсяване, е възможно допустимият седмичен прием да бъде надвишен около 2 пъти. Поради това, ЕОБХ препоръчва предприемането на мерки за намаляване на експозицията на кадмий.

С цел намаляване на хранителната експозиция на кадмий, през 2014 г. са определени максимално допустими нива за кадмий в шоколади и някои адаптирани млека за кърмачета.

За шоколад са установени три максимални нива за съдържание на кадмий в зависимост от съдържанието на какао. Най-строги максимални нива са въведени за млечен шоколад, консумиран предимно от деца. Колкото по-тъмен е шоколадът (т.е. с по-високо съдържание на какао), толкова по-високи са разрешените максимални нива за съдържание на кадмий. Кадмийт е нормиран и за какао на прах, предназначено за директна консумация. Максимално допустимите нива на кадмий са както следва:

- млечен шоколад с <30 % обща суха какаова маса: 0,10 mg/kg
- шоколад с <50 % обща суха какаова маса: 0,30 mg/kg
- шоколад с $\geq 50\%$ обща суха какаова маса: 0,80 mg/kg
- какао на прах, продавано на крайния потребител: 0,60 mg/kg

Тези нива се прилагат от 1 януари 2019 г.

Европейският съюз внася цялото количество какао и какаови зърна, от които се нуждае. Макар, че европейското население е само 6% от световното, в Европа се консумира половината от световното количество шоколад.

С цел намаляване на съдържанието на кадмий в храните, през 2014 г. Европейската комисия публикува Препоръка (ЕС) 2014/193/ЕС³, според която държавите членки следва да гарантират, че наличните мерки за намаляване на количествата кадмий в храните, и по-специално в зърнените култури, зеленчуците и картофите, постепенно се прилагат от земеделските производители и от стопанските субекти в хранителната промишленост. Оценката на най-новите данни относно наличието на кадмий в храните, събрани след прилагането на тези мерки, показва, че към настоящия момент практически е възможно да се намали наличието на кадмий в много храни, в резултат на което е приет Регламент (ЕС) 2021/1323, чиито разпоредби влизат в сила от 31 август 2021 г.

³ (2014/193/ЕС): Препоръка на Комисията от 4 април 2014 година за намаляване наличието на кадмий в храните (OVL 104, 8.4.2014г., стр. 80–81)

гр. София, 1618, бул. "Цар Борис III" № 136

<http://corhv.government.bg>, corhv@mzh.government.bg

тел. 02/4273056

Актуализирани максимално допустими количества на олово в някои храни

Оловото е метал, който се среща в органични и неорганични форми; като в околната среда преобладават неорганичните. Оловото е природен замърсител от околната среда, като в по-голямата си част е в резултат на човешки дейности, като минно дело, производство на цветни метали, акумулатори.

През март 2010 г., ЕОБХ оцени здравните рискове от излагане на олово на хората и определи, че неблагоприятните здравни ефекти са невротоксичност при малките деца и сърдечно-съдови разстройства и нефротоксичност при възрастните.

Зърнените продукти и зърнените храни, зеленчуците (особено картофите и листните зеленчуци) и питейната вода са най-важните фактори, които допринасят за хранителната експозиция на населението в Европейския съюз.

Човешкият организъм усвоява около 10% от приетото с храната олово при възрастните и около 50% при кърмачетата. След абсорбцията, чрез кръвта оловото първоначално се разпределя в меките тъкани, като с течение на времето се натрупва в костите. Периодът на полуотделяне на оловото в кръвта е приблизително 30 дни, а в костите е от 10 - 30 години.

За хроничната токсичност на оловото централната нервна система на човека е основният целеви орган. Съществуват сериозни доказателства, че развиващият се мозък на плода *in utero* и на деца до 7-годишна възраст е много чувствителен към токсичните ефекти на оловото. При децата, най-критичният здравен ефект при експозиция на ниски нива на олово е забавеното когнитивно/интелектуално развитие. При възрастните, като основни неблагоприятни здравни ефекти са определени повишеното систолично кръвно налягане (исхемична болест на сърцето) и намаляването на скоростта на гломерулната филтрация (хронична бъбречна недостатъчност).

Международната агенция за изследване на рака (IARC) класифицира оловото и оловните съединения като възможни карциногени за хората (група 2A). С оглед най-новите данни за съдържание на олово в храните и необходимостта да се намали хранителната експозиция на олово в рамките на ЕС, е приет Регламент (ЕС) 2021/1317 на Комисията. Той установява по-ниски количества на олово в карангия, някои храни за кърмачета и малки деца, вина, готварска сол и диви гъби. За да се подпомогне в борбата с измамните практики, като например добавянето на оловен хромат към куркумата, са установени и максимални нива за олово в подправки. Изискванията на Регламента влизат в сила от 30 август 2021 г.

гр. София, 1618, бул. "Цар Борис III" № 136

<http://corhv.government.bg>, corhv@mzh.government.bg

тел. 02/4273056

Източник:

1. Cadmium in chocolate: New EU regulation enter into force 1 January 2019
<http://www.speciation.net/News/Cadmium-in-chocolate-New-EU-regulation-enter-into-force-1-January-2019-;~/2018/12/17/8946.html>
2. CADMIUM IN CHOCOLATE
https://ec.europa.eu/food/system/files/2019-03/cs_contaminants_catalogue_cadmium_chocolate_en.pdf
3. Lead in food
https://ec.europa.eu/food/safety/chemical-safety/contaminants/catalogue/lead_bg
4. Scientific Opinion on Lead in Food
<https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/1570>

Други информации в областта на новите храни, както и оценка на риска по цялата хранителна верига може да намерите на сайта на Центъра за оценка на риска по хранителната верига: <http://corhv.government.bg/>

Изготвил:

инж. Светлана Савова, младши експерт, дирекция „Оценка на риска по хранителната верига“ при ЦОПХВ

28.09.2021 г.

гр. София, 1618, бул. ”Цар Борис III” № 136

<http://corhv.government.bg>, corhv@mzh.government.bg

тел. 02/4273056

